

Lanari Uztearen aurrean Langile Autonomoen Babesa (langabezia)

Langile autonomoek jarduera uzteagatiko babesak araututa dago Gizarte Segurantzaren Lege Orokorren Testu Bateginaren V. tituluan (327. artikulutik 350. artikulura) (Gizarte Segurantzaren Lege Orokorren Testu Bategina, urriaren 30eko 8/2015 Legegintzako Errege Dekretua), eta haren helburua da Gizarte Segurantzaren alta ematea eragin zuen jarduera erabat uztearen aurrean ezarritako prestazioak eta neurriak ematea.

Nork eskura dezake prestazio hau?

Prestazio horiek jaso ahal izateko, beharrezkoa da langile autonomoak jarduera uzteko estaldura izatea eta baldintza jakin batzuk betetzen dituela egiaztatzea.

Jarduera uzteak ez-borondatezkoa izan behar du, hau da, ezin da jarduerarekin jarraitu, jarraitzeko nahia eta gaitasuna egonda ere. Era berean, jarduera uzteak erabatekoa izan behar du, eta erregimen berezian alta ematea eragin zuten jarduera guztiak eten behar dira.

Onuradun izan daitezkeen langile autonomoen kolektiboak honako hauek dira:

- Langile Autonomoen Erregimen Berezia (RETA), Nekazaritzako Langile Autonomoen Sistema Bereziak (SETA) barne. Baita hauek ere:

- Lan elkartuko kooperatibetako bazkideak.
- Jarduera profesionala elkarrekin gauzatzen duten langile autonomoak.

-Itsasoko Erregimen Berezia norbere kontura (REM).

-Agindupeko Langile Autonomoak (TRADE).

Zer da jarduera uzteagatiko babesak barne hartzen duena?

-Prestazio ekonomikoa.

-Kontingentzia arruntei dagokien kotizazioa ordaintzea.

Jarduera uztearen lege-egoera:

Prestazioa jasotzeko aukera ematen duten jarduera-uzte egoerak desberdinak dira autonomo motaren arabera:

A) Kolektibo guztiei aplikatzeko moduko baldintza orokorrak:

- Ekonomia-, teknika-, ekoizpen- edo antolaketa-arrazoiak, jarduera ekonomiko edo profesionalarekin jarraitzeko ezintasuna eragiten dutenak, honako egoera hauetakoren bat gertatzen denean:
 - Urte oso batean jarduera garatzearen ondoriozko galerak, diru-sarreraren %10etik gorakoak, jardueraren lehen urtea alde batera utzita.
 - Betearazpen judizialak edo administratiboak, diru-sarreraren %30 suposatzen duten zorrak kobratzeko.
 - Konkurtso-adierazpen ofiziala.
- Negozioaren titularraren heriotza, erretiroa edo ezintasuna aipatutako titularraren senitartekoentzat, negozioan familia-laguntzako eginkizunak betetzen ari badira.
- Jarduera aldi baterako edo behin betiko uztea eragin duen ezinbesteko kasua.
- Administrazio-lizentzia galtzea, betiere, lizentzia hori jarduera gauzatzeko baldintza bada eta arau-hauste penalek eragiten ez badute.
- Jarduera aldi baterako edo behin betiko uztea eragin duen genero-indarkeria.
- Dibortzioa edo ezkontza-banantzea, negozioan lankidetzat etetea eragiten duena, baldin eta eskatzaileak familia-laguntzako eginkizunak betetzen baditu negozioan.

B) Langile autonomoentzako arrazoi gehigarriak kapital-sozietateetako bazkide izateagatik (RETAn sartuta daude, Gizarte Segurantzaren Lege Orokorraren Testu Bateginaren 305.2.b) artikulua:

- Sozietatearen kontseilari edo administratzaile izateari edo hari zerbitzuak emateari nahi gabe uzten diotenean, eta sozietateak urte oso batean diru-sarreraren %10 baino gehiagoko galerak izan dituenean, jardueraren lehen urtean izan ezik, edo ondare garbia kapital sozialaren zifraren 2/3 baino gutxiago murriztu duenean.

C) Ekonomikoki mendekoak diren langile autonomoentzako beste arrazoi gehigarri batzuk (TRADE):

- Kontratuaren iraupena amaitzea edo bezeroari ematen dion obra edo zerbitzua amaitzea.
- Bezeroaren kontratu ez-betetze larria.
- Bezeroak justifikatutako kontratu-desegitea.
- Bezeroak justifikatu gabeko kontratu-desegitea.
- Bezeroaren heriotza, ezintasuna edo erretiroa.

Erregistratutako TRADES desberdinez gain, prestazioa aitortzeko orduan, jarduera ekonomikoa edo profesionala gutxienez diru-sarreraren %75 jasotzen duen enpresa edo bezero batentzat egiten duten langile autonomoak ere halakotzat hartuko dira, baldin eta beren jarduerak Langile Autonomoaren Estatutua onartzen duen 20/2007 Legearen 11. artikuluan ezarritako baldintzak betetzen baditu.

D) Lan elkartuko kooperatibetako bazkideen kasurako beste arrazoi gehigarri batzuk:

- Kooperatibatik bidegabeki kanporatzea.
- Sozietate-loturaren aldia amaitzea.
- Probaldian lana uztea, kooperatibako zuzendaritza-organoek hala erabakita.

E) Nekazaritzako norberaren konturako langileen kasuan, beste arrazoi gehigarri batzuk:

- Aldi baterako uztea, ezinbesteko arrazoiengatik laborea edo abeltzaintza-jarduera aldatzen denean.
- Aldi baterako uztea, ezinbesteko arrazoiengatik nekazaritza- edo abeltzaintza-ustiattegietan kalteak eragiten direnean.

Prestazioa jasotzeko eskubidea izateko eskatzen diren betekizunak:

- Jarduera uzten den egunean afiliatuta eta alta-egoeran egotea.
- Ezaldia beteta izatea, hau da, dagokion erregimenean altan egon izana jarduera utzi aurreko 12 hilabeteetan.
- Jarduera uztearen legezko egoeran egotea, hau da, Gizarte Segurantzaren Lege Orokorraren Testu Bateginean aurreikusitako arrazoietako batengatik utzi izana.
- Enplegu Zerbitzu Publikoarekin jarduera-konpromisoa sinatzea eta mantentzea (Gizarte Segurantzaren Lege Orokorraren Testu Bateginaren 300. artikulua).
- Erretiro-adin arrunta ez izatea (salbu eta gutxieneko kotizazio galdagarria egiaztatu ez bada).
- Autonomoak jarduera utzi aurretik bere kargura langileak bazituen, lan-legerian araututako bermeak, betebeharrak eta prozedurak bete beharko ditu.
- Gizarte Segurantzako kotizazioak egunean izatea. Hala ez bada, eta gainerako baldintzak betetzen baditu, zordundutako kuotak ordaintzeko gonbita egingo zaio, 30 eguneko epe luzaezinean.

Jarduera uzteagatiko babesaren iraupena

Prestazioaren iraupena desberdina da kargua utzi aurreko 48 hilabeteetan kotizatutako hilabeteen arabera:

Kotizatutako hilabeteak	Prestazio hilabeteak
12-17	4
18-23	6
24-29	8
30-35	10
36-42	12
43-47	16
≥ 48	24

Jarduera autonomoa uzteagatik prestazioaren zenbatekoa

Prestazioaren oinarri arautzailea kotizazio-oinarriaren azken 12 hilabeteetako batez bestekoa da, kargua uzten den hilabetea barne.

Prestazioaren hileko zenbatekoa oinarri arautzailearen %70 izango da, muga hauekin:

Gehieneko zenbatekoa:

1.098,09€ seme-alabarik gabe.

1.254,96€ kargupeko seme-alaba batekin.

1.411,83€ kargupeko bi seme-alaba edo gehiagorekin.

Gutxieneko zenbatekoa:

671,40€ kargupeko seme-alabekin.

501,98€ seme-alabarik gabe.

Jarduera uzteko epeak eta tramitazioa

Mutualitatean eskabidea aurkezteko epea jarduera utzi eta hurrengo hilaren azken egunean amaituko da, salbu eta kargua utzi eta data horretan aldi baterako ezintasun-, amatasun- edo aitatasun-egoeran badago; kasu horretan, aldi baterako ezintasunaren, amatasunaren edo aitatasunaren prestazioa azkendu eta 15 egun balioduneko epean amaituko da epea. Eskabide-eredua eta aurkeztu beharreko dokumentazioari buruzko informazioa webgune honetako formularioak eta inprimakiak atalean deskarga daitezke.

Eskaera eta gainerako agiriak Mutualiako edozein zentrotan aurkez daitezke aurrez aurre, edo bide telematikoz, Cata@mutualia.es helbide elektronikoan. Zure prestazioaren izapideari buruzko edozein kontsulta egiteko, 94.425.25.00 telefonora dei dezakezu (4937 luzapena).

Espedientea ebazteko legezko epea 30 egunekoa da, dokumentazio osoa eskura dagoenetik zenbatzen hasita.

Prestazioa jasotzen dutenen betebeharrak

- Prestazioa aitortzeko, eteteko, azkentzeko edo berriz hasteko beharrezko dokumentazioa eta informazioa ematea.
- Prestazioa eteteko eskatzea, eskubidea eten edo iraungitzen denean edo prestazioa jasotzeko eskatzen diren baldintzak betetzeari uzten zaionean, egoera horiek gertatzen diren unean.
- Prestazioa jaso bitartean norberaren edo besteren kontura lanik ez egitea.
- Bidegabeki jasotako prestazioak itzultzea.
- Enplegu-eskatzaile gisa izena emanda egotea.
- Organo kudeatzaileak eskatuta agertzea eta Enplegu Zerbitzu Publikoaren esanetara egotea, deitzen zaizkien prestakuntza-jarduerak, lanbide-orientazioko jarduerak eta jarduera ekintzailea sustatzeko jarduerak egiteko.

Prestazioa azkentzeko arrazoiak

- Prestazioaren iraupen-epea agortzea.
- Lan-arloko arau-hauste eta zehapenei buruzko Legean jasotako zehapen oso larria ezartzeagatik.
- Besteren konturako edo norberaren konturako lana, 12 hilabetetik gorakoa.
- Erretiro-adin arrunta edo teorikoa betetzea REMen, erretiro-prestazioa jasotzeko baldintzak betetzen ez badituzte izan ezik.
- Erretiro-pentsioa edo ezintasun iraunkorra aitortzea.
- Bizilekua atzerrira eramatea.
- Borondatez uko egitea.
- Heriotza.

Bateragarritasuna aldi baterako ezintasunarekin (ABE), eta amatasuneko edo aitatasunarekin

Jarduera uztearen eta aldi baterako ezintasunaren, amatasunaren edo aitatasunaren kasuetan, interesdunak kobratu beharreko prestazioa arautzen da:

- **Aldi baterako ezintasun-egoeran dagoen eta jarduera uzten duen autonomoa:**

Aldi baterako ezintasuna jasotzen du iraungi arte, kargua uzteko prestazioaren zenbatekoan, eta prestazio hori kontsumitzen du. Alta ematean, jarduera uzteko prestazioa jasotzeko baldintzak betetzen jarraitzen badu, eskubidea duen denborarako izango da, kontsumitutakoa deskontatuta.

- **Autonomia amatasunagatiko atsedendian edo autonomia aitatasunagatiko atsedendian, eta jarduera uzten duena:**

Amatasun- edo aitatasun-prestazioa jasotzen du, iraungi arte. Une horretan, baldintzak betetzen jarraitzen badu, dagokion jarduera uzteko prestazioa kobratuko du.

- **Autonomia, jarduera uzteko prestazioa jasotzen ari dena eta aldi baterako ezintasunagatiko baja eragiten duena:**

Kasu honetan, bi kasu bereizten dira:

- Baja ABE gaixoberritzea da: Alta eman arte jarduera uztearen zenbateko berean jasotzen du prestazioa.
 - Baja ez da ABE gaixoberritzea: Jarduera uztearen zenbateko berean jasotzen du prestazioa. Kargua uzteko eskubidea zuen aldia amaituta bajaran jarraitzen badu, ABE jasotzen du, IPREM %80ko zenbatekoan.
- **Jarduera uzteagatiko prestazioa jasotzen ari den autonomia, amatasunagatiko edo aitatasunagatiko atsedenerako eskubidea eragiten duena:**

Jarduera uzteko prestazioa eten egiten da, eta amatasun- edo aitatasun-prestazioa kobratzera pasatzen da. Azkendu ondoren, jarduera bertan behera uzteko prestazioa jasotzen hasiko da, hala badagokio.

Prestazioaren ordainketa bakarra

Jarduera uzteagatiko prestazioa eskatu eta onartu ondoren, lan-kooperatiba edo lan-sozietate bateko langile autonomo edo bazkide gisa lanbide-jardueraren bat egingo duten langile autonomoek prestazioaren ordainketa bakarra eskatu ahal izango dute, ordainketa bakar batean, prestazioaren

zenbatekoaren egungo balioaren arabera, Gizarte Segurantzako kotizazio-kuoten hileko diru-laguntzaren modalitatean edo bietan.

Baldintzak:

- Jarduera uzteagatiko prestazioa jasotzeko eskubidearen titular izatea.
- Gutxienez sei hilabeteko epealdiari dagokion zenbatekoa jasotzeke izatea.
- Organo kudeatzailearen aurrean egiaztatzea lan-kooperatiba edo lan-sozietate bateko langile autonomo edo bazkide langile gisa lan egingo dutela.
- Ordainketa bakarraren eskaera aurkeztea, kooperatiba edo lan-sozietatea eratu edo lanean hasi aurretik, edo langile autonomo gisa lanean hasi aurretik.

Ordainketa bakarraren eskabide-eredua webgune honetako inprimakiak atalean deskarga daiteke.